
Comhad Idirinstitiúideach:
2023/0226 (COD)

7616/26
ADD 1

CODEC 511
AGRI 205
AGRILEG 62
ENV 268

NÓTA MAIDIR LE MÍR "I/A"

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	Dréacht-RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE maidir le plandaí a fhaightear trí theicnící géanómaíocha nua áirithe agus a dtáirgí, agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2017/625 (an chéad léamh) – Glacadh an tseasaimh ón gComhairle ar an gcéad léamh agus an ráitis ar chúiseanna na Comhairle = Ráitis

---

D'iarr an Chróit go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Athdhearbhaíonn Poblacht na Cróite a seasamh gur cheart an Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le plandaí a fhaightear trí theicnící géanómaíocha nua áirithe agus an bia agus an bheatha a dhéantar leo, agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2017/625 a mheas go cuí ó na trí phríomhghné seo a leanas: an talmhaíocht, an comhshaol agus an tsláinte. Is gá freisin tuairimí an phobail a chur san áireamh agus cosaint leordhóthanach a áirithiú do thomhaltóirí agus dá gceart chun ‘saoirse rogha’.

Tacaíonn Poblacht na Cróite le próiseas cinnteoireachta arna bhunú ar eolas eolaíoch agus ar mheasúnú ar na tairbhí féideartha. Ag an am céanna, is gá ardleibhéal cosanta do shláinte an duine, do shláinte na n-ainmhithe agus don chomhshaol a chosaint, agus an talmhaíocht inbhuanaithe agus an táirgeadh bia a chosaint ag an am céanna.

Ba mhaith le Poblacht na Cróite béim a leagan ar na hábhair inní bhunúsacha seo a leanas, a chuir sí in iúl le linn na caibidlíochta ar an téacs freisin:

1. I gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, ba cheart é a bheith ar chumas na mBallstát a chinneadh srian nó toirmeasc a chur ar shaothrú plandaí TGN ar a gcríoch.
2. Ní ráthaítear prionsabal an réamhchúraim go leordhóthanach i leith chosaint an tomhaltóra, an lipéadaithe ná inrianaitheacht na dtáirgí TGN go léir.
3. Níl aon bheart i bhfeidhm lena gcuirfí cosc ar éilliú féideartha comhshaoil arb iad na plandaí TGN is cúis leis, agus níl aon sásra cúitimh i bhfeidhm i gcás díobhála, go háirithe maidir leis an táirgeadh orgánach.

Dá bhrí sin, níl Poblacht na Cróite sásta tacú le glacadh an Rialacháin maidir le plandaí a fhaightear trí theicnící géanómáiocha nua áirithe agus an bia agus an bheatha a dhéantar leo, ós rud é nár tugadh aghaidh go sásúil ar na gnéithe sin.

D'iarr an Ungáir go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Measann an Ungáir gur tábhachtach an rud í an nuálaíocht sa talmhaíocht, lena n-áirítear teicneolaíochtaí nua a úsáid lenar féidir aghaidh a thabhairt ar phríomhdhúshláin, mar atá, an t-athrú aeráide, an tslándáil bia agus an inbhuanaitheacht. A mhéid a bhaineann le teicnící géanómaíoch nua, aithnímid gur gá creat dlíthiúil soiléir trédhearcach láidir a bhunú lena n-áiríteofar nach mbeidh riosca ag gabháil le húsáid na n-orgánach arna gcruthú leis na teicnící nua sin i leith an chomhshaoil, shláinte an duine ná sláinte ainmhithe, creat lena gcuirfear leasanna an tomhaltóra agus an táirgeora araon san áireamh go hiomchuí.

Le linn an phlé ar an dréacht le trí bliana anuas, mheas an Ungáir go bhfuil locht ó thaobh coincheapa de ar an dréacht, ós rud é nach gcuirtear san áireamh ann airíonna nuachruthaithe na bplandaí agus/nó na rioscaí a d'fhéadfadh a bheith ag baint leo nuair a chuirtear plandaí sna catagóirí TGN1 agus TGN2; gurb amhlaidh gur ar bhonn móilíneach, agus sin bunaithe ar chineál, méid agus líon na modhnuithe, a dhéantar an t-idirdhealú, agus air sin amháin. Tá an Ungáir ag cur ábhair inní in iúl maidir leis an dréacht le fada an lá agus d'iarr sí go comhsheasmhach go gcuirfí na príomhghnéithe seo a leanas san áireamh sa togra rialála:

- Breithniú ar phrionsabal an réamhchúraim agus cur chuige cás ar chás a úsáid, lena n-áiríteofaí go ndéanfaí measúnú riosca eolaíoch i leith na bplandaí TGN go léir sula gcuirtear ar an margadh iad;
- Lipéadú riachtanach ar na táirgí TGN go léir chun inrianaitheacht a áirithiú agus chun ceart na dtomhaltóirí rogha feasach a dhéanamh, a rathú;
- Comhlíontacht le hoibleagáidí na hUngáire i leith conarthaí idirnáisiúnta a áirithiú;
- Breithniú ar phrionsabal na coimhdeachta, lena n-áiríteofaí saoirse rogha na mBallstát i leith na bplandaí TGN uile;

Ós rud é nach dtugtar aghaidh ar na hábhair inní a chuireamar in iúl i dtéacs deiridh an dréacht-Rialacháin go leordhóthanach, níl an Ungáir sásta tacú lena ghlacadh.

D'iarr an Ostair go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

I bprionsabal, aithníonn an Ostair an acmhainneacht fhéideartha a bhaineann leis na teicnící géanómaíocha nua (TGN). Tá rioscaí áirithe ag baint leo, áfach.

Is díol sásaimh don Ostair gur féidir i gcónaí roghnú gan plandaí TGN de chatagóir 2 a shaothrú. Mar sin féin, níor tugadh aghaidh ar na príomhábhair inní a chuir an Ostair in iúl arís is arís eile sa téacs deiridh. Leagtar amach na hábhair inní sin thíos.

- Dar leis an Ostair, bheadh an Rialachán i neamhréir le prionsabal an réamhchúraim agus le Prótacal Cartagena araon mura ndéanfaí measúnú riosca ar na plandaí agus na táirgí TGN de chatagóir 1.
- Ina theanna sin, tá an Ostair den tuairim go bhfuil an ceart chun faisnéise agus chun saoirse rogha ag tomhaltóirí. In éagmais ceanglas lipéadaithe do na táirgí a ghabhann le plandaí TGN de chatagóir 1 (cé is moite d'ábhar atáirgthe plandaí), is teoranta i bhfad an tsaoirse rogha sin agus táimid den tuairim, dá bhrí sin, nach bhfuil sé inghlactha.
- Is díol mór sásaimh don Ostair an toirmeasc atá beartaithe ar phlandaí TGN agus a dtáirgí a úsáid san fheirmeoireacht orgánach. Mar sin féin, feictear dúinn gur fágadh gan freagairt conas a chuirfí chun feidhme é gan na táirgí a ghabhann le plandaí TGN de chatagóir 1 a lipéadú, lena n-áirítear beathú ainmhithe, gan costais bhreise shuntasacha a thabhtú dóibh siúd san earnáil talmhaíochta.
- Toisc go bhféadfaí plandaí TGN a phaitinniú, tá inní ann go mbeadh tionchar diúltach aige sin ar na cuideachtaí pórúcháin beaga agus meánmhéide, agus go mbrúfaí amach as an margadh iad dá dheasca. Dar leis an Ostair, ní thugann na forálacha trédhearcachta maidir le paitinní arna gcur san áireamh sa téacs deiridh aghaidh ar na hábhair inní bhunúsacha lena mbaineann an tsaincheist sin ná nach dtugann siad deimhneacht dlíthiúil.
- Creideann an Ostair nach bhfuil bonn eolaíoch faoi na critéir coibhéise a leagtar amach in Iarscríbhinn I. In ainneoin na n-ábhar inní a cuireadh in iúl arís agus arís eile, níor tugadh údar eolaíoch go nuige seo maidir leis an bhfáth gur cheart do na critéir sin a bheith coibhéiseach leis an ngnáthphorú. Ba mhaith leis an Ostair a chur in iúl freisin go n-imíonn Iarscríbhinn I go suntasach ó shainordú caibidlíochta na Comhairle maidir leis na critéir choibhéise, go háirithe maidir leis na géinmhodhnuithe in iontróin agus seichimh rialála a eisítear ón uasteorainn bhunaithe. Dar leis an Ostair, bhí gá le tuilleadh plé ar an ábhar seo sular caitheadh an vóta deireanach ar an téacs.

I bhfianaise an mhéid thuas, níl an Ostair sásta aontú le glacadh an Rialacháin.

D'iarr an tSlóivéin go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Measann an tSlóivéin nach dtugtar aghaidh go leordhóthanach sa chomhaontú i ndáil leis an togra le haghaidh Rialachán maidir le plandaí a fhaightear trí theicnící géanómaíocha nua áirithe agus an bia agus an bheatha a dhéantar leo ar roinnt príomh-shaincheistean, go háirithe maidir leis an méid seo a leanas: an measúnú riosca, an lipéadú, an inrianaitheacht, infhaighteacht na modhanna anailiseacha, agus neamhspleáchas na mBallstát sa chinnteoireacht agus i ndáil leis na coinníollacha táirgthe.

Cuireann an tSlóivéin in iúl go neamhbhalbh gur gá prionsabal an réamhchúraim a chur i bhfeidhm agus measúnú riosca críochnúil a dhéanamh de bharr a laghad uirlisí rialaithe iomchuí atá ann faoi láthair agus an bhaoil go ndéanfaí géinmhodhnuithe neamhbheartaithe, gur gá é sin a dhéanamh chun na héifeachtaí díobhálacha a d'fhéadfadh a bheith ar shláinte an duine nó ar shláinte na n-ainmhithe, ar an gcomhshaol nó ar tháirgeadh talmhaíochta a chosc.

I bhfianaise an mhéid thuas, níl an tSlóivéin sásta tacú leis an gcomhaontú agus ní féidir léi aontú leis an Rialachán atá beartaithe sa leagan reatha, agus ba mhian léi béim a leagan ar a thábhachtaí atá sé go dtabharfaí nuálaíocht isteach ar bhealach freagrach, ar bhonn fianaise eolaíoch fhóna, agus ar bhealach a chosnaíonn an comhshaol agus a chaomhnaíonn an tsaoirse rogha.

D'iarr an tSlóvaic go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Is díol sásaimh dúinn an dul chun cinn a rinneadh i ndruchtú an Rialacháin; mar sin féin, de bharr go bhfuil forchoimeádais fós ag Poblacht na Slóvaice maidir le plandaí TGN de Chatagóir 1, go háirithe de bharr nach gceadaítear sa dréacht-Rialachán go ndéanfaí na plandaí TGN de Chatagóir 1 ná na táirgí lena ngabhann a lipéadú feadh na slabhra luacha, rud a chuireann srian, dá réir, le ceart an tomhaltóra cinneadh feasach a dhéanamh, **chinn Poblacht na Slóvaice vótáil i gcoinne an dréacht-Rialacháin.**

D'iarr an Coimisiún Eorpach go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Athdhearbhaíonn an Coimisiún Eorpach go bhfuil sé tiomanta go hiomlán feidhmiú an mhargaidh inmheánaigh agus na hearnála pórúcháin plandaí a chosaint, go háirithe fiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna).

Chuige sin, agus i gcomhréir le forálacha an chomhaontaithe comhréitigh, meabhraíonn an Coimisiún na bearta seo a leanas a áirítear sa téacs atá le glacadh ag an gComhairle mar sheasamh uaithi ar an gcéad léamh:

1. Déanfaidh an Coimisiún dlúthfhaireachán ar thionchar an Rialacháin maidir le TGNanna ar FBManna in earnáil síolta na hEorpa, agus é mar chuspóir aige nach mbeidh tionchair dhiúltacha, cur i gcás go n-eisiafaí FBManna, ar mhargadh pórúcháin na bplandaí, mar thoradh ar fhorbairt plandaí TGN, agus go háirithe ar phaitinní na bplandaí sin.
2. Déanfaidh an Coimisiún maoirseacht ar dhréachtú cóid iompair a bheidh réidh a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná 6 mhí roimh theacht i bhfeidhm an Rialacháin.
3. Déanfaidh an Coimisiún measúnú ar fheidhmiú na n-ardán ceadúnúcháin agus ar an úsáid a bhaineann earnáil na síolta astu, chun trédhearcacht maidir le paitinní agus rochtain éascaithe ar cheadúnais a áirithiú do FBManna faoi choinníollacha cothroma réasúnacha.
4. Áiritheoidh an Coimisiún go mbeidh rochtain ag na FBManna ar thacaíocht agus ar threoir maidir le hábhair phaitinne a bhaineann le plandaí, chun cothromaíocht a bhaint amach sa chaidreamh idir na gníomhaithe éagsúla sa mhargadh pórúcháin plandaí.
5. Comhlíonfaidh an Coimisiún a oibleagáidí tuairiscithe uile, lena n-áirítear tuarascáil ar chur chun feidhme an rialacháin gach 5 bliana (Airteagal 32(1)), measúnú ar thionchar an Rialacháin (Airteagal 32(3)), measúnú ar thionchar na gcleachtas paitinnithe plandaí TGN (Airteagal 31(4)), agus tuarascáil ar fheidhmiú an chóid iompair gach 5 bliana (Airteagal 30(7)).

6. Mar chuid dá mheasúnú faoi Airteagal 31(4), breithneoidh an Coimisiún a iomchuí atá sé fógra léirmhínteach 2016/C 411/03 dá chuid i ndáil le hairteagail áirithe de Threoir 98/44/CE maidir le cosaint dhlíthiúil aireagán bith-theicneolaíoch a thabhairt cothrom le dáta nó a fhorlíonadh.

Go háirithe, déanfaidh an Coimisiún measúnú i dtaobh a iomchuí agus a indéanta a bheadh sé, ó thaobh an dlí de, na critéir inphaitinneachta d'aireagáin a bhaineann le faisnéis ghéiniteach plandaí, coincheap na bpróiseas atá bitheolaíoch go bunúsach agus na coinníollacha maidir le trasheadúnú éigeantach a leagtar amach in Airteagal 12 den Treoir sin a bheachtú agus a shoiléiriú a thuilleadh, gan dochar don chreat dlíthiúil dá bhforáiltear sa Treoir agus gealltanais idirnáisiúnta an Aontais á gcomhlíonadh go hiomlán.

7. I gcás nach bhfuil an córas ag feidhmiú go rianúil, go háirithe a mhéid a bhaineann leis na FBManna, breithneoidh an Coimisiún, i gcás inarb iomchuí, coinníollacha nó coimircí éigeantacha a bhunú mar chuid den chlásal athbheithnithe dá bhforáiltear in Airteagal 31(10), i gcomhréir iomlán le gealltanais idirnáisiúnta an Aontais.
